

കുരുണ

കുമാരൻ ആശാൻ

ശാരദാ ബുക്സ് ഡിപ്പോ

തോന്നത്തൂർ

വില 1 രൂപിക

കുരുണ

ഭാഗം ഒന്ന്

അനുപമകൃപാനിധിയഖിലബാധവൻ ശാക്യ -
ജിനദേവൻ ധർമ്മശാർമി ചൊരിയും നാളിൽ,

ഉത്തരമധുരാപുരികുത്തരോപാന്തത്തിലുള്ള
വിസ്മൃതരാജവീഥിതൻ കിഴക്കരികിൽ,

കാളിമകാളം നഭസ്സേയ്യമ്മവസ്ത്രം വെണ്മനോജ്ഞ
മാളികയൊന്നിന്റെ തെക്കേ മലർമുറ്റത്തിൽ,

വ്യാളിമുഖംവച്ചുതീർത്ത വളഞ്ഞ വാതിലാൻക-
ത്താളിരുന്നാൽ കാണം ചെറു മതിലിനുള്ളിൽ,

ചിന്തിയ പുകലകളാം പട്ടുതൊങ്ങൽ ചൂഴ്ചമൊരു
പൊന്നശോകം വിടർത്തിയ കൂട തൻ കീഴിൽ,

മന്യുണശിലാസനത്തിൻ ചരിഞ്ഞപാർപ്പത്തിൽ, പുഷ്പ-
വിസ്മയരസുരഭിയാമൃപധാനത്തിൽ,

മെല്ലെയൊട്ടു ചാഞ്ഞും, വക്കിൽ കസവുമിന്നും പൂവാട
തെല്ലുകോപരിയൊരു വശത്താക്കിയും,

കല്ലൊളിവിഴുന്ന കണ്ണുപൂരമാന്ദ്രം വിടരാത്ത
മുല്ലമാലമിന്നും കൂന്തൽ കരിവാർമുകിൽ

ഒട്ടു കാണമാറുമതിന്നടിയിൽ നന്മുഗമദ-
പ്പെട്ടിയന്ന മുഖചന്ദ്രൻ സ്ഫുരിക്കുമാറും,

ലോലമോഹനമായ് തങ്കപ്പങ്കജത്തെവെല്ലും വലം
കാലിടത്തുതടക്കാമ്പിൽ കയററിവച്ചും,

രാമച്ചവീശറി പനിനീരിൽമുക്കിത്തോഴിയെക്കൊ-
ണ്ടോമൽക്കൈവളകിലുണ്ടെയൊട്ടു വീശിച്ചും,

കഞ്ചഞ്ചാണൻതന്റെ പട്ടംകെട്ടിയ രാജ്ഞിപോലൊരു
മഞ്ജുളാംഗിയിരിക്കുന്നു മതിമോഹിനി.

പടിഞ്ഞാറു ചാഞ്ഞു സൂര്യൻ പരിരമ്യമായ് മഞ്ഞയും
കടും ചുവപ്പും കലൻ തരക്കളുടെ

രാജൽകരകേസരങ്ങൾ വീശിടുന്നു ദൂരത്തൊരു
'രാജമല്ലി'മരം പൂത്തു വിലസുംപോലെ.

കൊണ്ടൽവേണീമണിയവൾ കുതുകമാണൊരു മലർ-
ചെണ്ടൊരുകരവല്ലിയാൽ ചുഴറിപ്പോകുന്നു.

ഇളംതെന്നൽ തട്ടി മെല്ലെയിളകി ചുരുതരംഗ
ചുളിചേരും മൃദുചേലച്ചോലയിൽനിന്നും

വെളിയിൽ വരുമച്ചാരു വാമേതരപാദാബ്ജം പൊൻ-
തള കിലുങ്ങുമാറവൾ ചലിപ്പിക്കുന്നു.

മറയും മലർവല്ലിയിൽ കണ്ണിതമാന്റിടക്കിടെ
മറിമാൻമിഴി നോക്കുന്നു വെളിക്കെന്നല്ല.

ഇടതൂന്നിമകറുത്തു മിനുത്തുളളിൽ മദജലം
പൊടിയും മോഹനനേത്രം പ്രകൃതിലോലം,

പിടഞ്ഞു മണ്ടിനിൽക്കുന്നു പിടിച്ചു തൂനിർ തിളങ്ങും
സ്ഫടികക്കുപ്പിയിലിട്ട പരൽമീൻപോലെ.

തുടുതുടെ സ്ഫുരിച്ചഴമധരപല്ലവങ്ങൾ തൻ
നടുവോളമെത്തും ഞാത്തിൻ ധവളരത്നം

വിളങ്ങുന്നു മാണിക്യമായവൾ ശ്വസിക്കും രാഗംതാൻ
വെളിയിലിങ്ങനെ ഘനീഭവിക്കുംപോലെ.

നിതംബഗുരുതയാൽത്താൻ നിലം വിടാൻ കഴിയാതി
സ്ഥിതിയിൽ തങ്ങുമീക്കോണീരുംഭോതാനഭേദം

'വാസവദത്താ'ഖ്യായ വാരസുന്ദരി മധുരാ-
വാസികളിലറിയാതില്ലിവളെയൊക്കും.

വെളിയിലെത്തിനോ പോയി മടങ്ങിവരും വേറൊരു നളിനാക്ഷി നടന്നിതാ നടയിലായി.

കനിഞ്ഞൊന്നു പുഞ്ചിരിപുണ്ടുവളയാക്കാമിനി കാർ കൂറുചില്ലിക്കൊടികാട്ടി വിളിച്ചീടു.

“ഫലിച്ചിതോ സഖി, നിന്റെ പ്രയത്നവല്ലരി, രസം കലന്നിതോ ഫലം, ചൊൽക കനിയായിതോ?

എനിക്കു സന്ദേഹമില്ല, തിരക്കറി, യോക്കിലപ്പമാൻ മനുഷ്യനാണല്ലോ നീയും ചതുരയല്ലോ.”

തപരയാന്നിങ്ങനെയവൾ തുടൻ ചോദിച്ചാളുട-
നരികത്തണഞ്ഞു തോഴി തൊഴുകുകയോടെ.

“സമയമായില്ലെന്നു താനിപ്പൊഴും സ്വാമിനിയവൻ വിമനസ്സായുരയ്ക്കുന്നു, വിഷമ”മെന്നാൾ.

കണ്ണിതയായിതു കേട്ടു പുരികം കോട്ടിയും കളി-
ച്ചെണ്ടു ചെറു ചൊടിച്ചുടൻ വലിച്ചെറിഞ്ഞും

മട്ടൊഴുകും വാണിയവൾ ചൊല്ലിനാൾ മനമുഴറി
തൊട്ടു തോഴിയോടായൊട്ടു സ്വഗതമായും:

“സമയമായില്ല പോലും സമയമായില്ല പോലും
ക്ഷമയെന്റെ ഹൃദയത്തിലൊഴിഞ്ഞു തോഴി.

കാടുചൊല്ലുന്നതാമെന്നെക്കുബളിച്ചിപ്പിക്കുവാൻ കൈയ്യി-
ലോട്ടുമേന്തി നടക്കുമീയുൽപലബാണൻ.

പണമില്ലാത്തതാൻ വരാൻ മടിക്കയാവാമണ്ണായ
ഗണികയായ്ത്തന്നെയെന്നെഗ്നിക്കയാവാം.

ഗുണബുദ്ധിയാൽ ഞാൻ തോഴി കൊതിപ്പതക്കോമളന്റെ
പ്രണയം മാത്രമാണെന്നു പറഞ്ഞില്ലേ നീ?

വശംവദസുഖ ഞാനീ വശക്കേടൈനിക്കു വരാൻ
വശമില്ലെന്നാലും വന്നതയുക്തമല്ല.

വിശപ്പിന്നു വിഭവങ്ങൾ വെറുപ്പോളമശിച്ചാലും
വിശിഷ്ടഭോജ്യങ്ങൾ കാൺകിൽ കൊതിയാമാക്കും.

അനുരക്തരഹോ! ധനപതികൾ നിത്യമെൻ കാലിൽ
കനകാഭിഷേകം ചെയ്തു തൊഴുതാൽപ്പോലും,

കനിഞ്ഞൊന്നു കടാക്ഷിപ്പാൻ മടിക്കും കണ്ണുകൾ കൊച്ചു
മുനിയെക്കാണുവാൻ മുട്ടിയുഴുന്നല്ലോ!

കമനീയകായകാന്തി കലരും ജനമിങ്ങനെ
കമനീവിമുഖമായാൽ കഠിനമല്ലേ?

ഭാസുരനക്ഷത്രം പോലെ ഭംഗിയിൽ വിടന്നീടുന്ന
കേസരമുകുളമുണ്ടോ ഗന്ധമേലാതെ?

അഥവാ കഷ്ടമീയുവാവ*ശ്ശ്രമണഹതകന്റെ
കഥയില്ലായ്തുകൾ കേട്ടു കഴങ്ങുന്നുണ്ടാം,

അവസരം നോക്കുന്നുണ്ടാം, യമരാജ്യത്തിലാശാക്യ-
സ്ഥവിരന്നു പോയൊതുങ്ങാൻ സ്ഥലമില്ലല്ലീ!

* ഭാഗ്യം കെട്ടു സന്യാസിയാകു ബുദ്ധന്റെ ഏതെങ്കിലും താൽപര്യം.

അനന്തരം ചൊൽവാൻ ചെവി തുറന്നുണ്ടോ, സഖിയവ-
ന്നുരാഗാങ്കുരം വാക്കിൽ സ്ഫുരിക്കുന്നുണ്ടോ?

വിവിക്തദേശത്തിൽ തന്നെ വെച്ചിട്ടുതോ ദൂത, മെന്റെ
വിവക്ഷിതമറിഞ്ഞെല്ലാം പറഞ്ഞിട്ടോ നീ?

യതിമർദ്ദാദയിൽത്തന്നെയവനോക്കിൽ ക്ഷണിക്കുമെൻ
സദനത്തിൽ വന്നു ഭിക്ഷ ഗ്രഹിക്കാമല്ലോ!

അതു ചെയ്യുമായിരുന്നാലത്രമാത്രമായ് മിഴിക്കാ
മധുരാകൃതിയെ നോക്കി ലയിക്കാമല്ലോ!

അത്ഥഭാഷ്യങ്ങൾതൻ കനം കുറഞ്ഞുപോകുന്നു, തോഴീ
യിത്തനകാന്തിതൻ വിലയിടിഞ്ഞീടുന്നു,

വ്യത്ഥമായ്ത്തോന്നുന്നു കഷ്ടമവൻ കാണാതെന്നിരിക്കുള്ള
ഗുണഗീതാദികളിലെ നൈപുണി പോലും,”

കലനയവിരുദ്ധമായ് കൊഴുകുമിപ്രണയത്തിൻ
നില നായികയിൽ കണ്ടു ഹസിച്ച് ദൂതി,

ചലദലകാഞ്ചലയായ് “ചാപലമിതരുതെ”ന്നു
തല വിലങ്ങനെയാട്ടിത്തിരസ്കരിച്ചു.

അപഥത്തിൽ നായികയെ നയിക്കും കുട്ടിനീ, മതി
യുപദേശസംരംഭം നീ യുരിയാടേണ്ട.

മറയരില്ല ലോകത്തിൽ മുറയുരയ്ക്കാത്തതായി
പട്ടുപാട്ടൊന്നു പാടാത്ത കഴുതയില്ല.

വിളയും സുഖദുഃഖങ്ങൾ വീതക്കും നന്മതിന്മതൻ
ഫലമായിട്ടെന്ന ബോധം പൊരുളാണെങ്കിൽ,

കൊലയും കൊള്ളയും കൂടിക്കലപരമ്പരയായാൽ
നലമെന്നു ചൊല്ലും നീതി നന്നു താൻ നൂനം.

ധനദുർദ്ദേവതയ്ക്കെന്നും രൂപ വിട്ടഹോ മോഹത്താൽ
തനതംഗം ഹോമിക്കുമിത്തയുലാൾക്കുള്ളിൽ

അനവദ്യസുഖദമാമനരാഗാങ്കുരം വരാ
തനിയേ പിന്നതുവന്നാൽ വരമല്ലല്ലീ?

കതിരവനടെ ചെറുകിരണവും കാമ്യമല്ലീ-
യതിമാത്രമിരുൾതങ്ങുമന്ധകൂപത്തിൽ?

ഉടനേ ചക്രങ്ങൾ നിലത്തുരുളുമൊച്ചകൾ കൂട്ടി-
പ്പൊടി പൊങ്ങിച്ചു വീഥിയിൽ വടക്കു നിന്നും

ആനതാഗ്രമായ കൊമ്പിൽ പൂവണിഞ്ഞും തിരയിന്മേൽ
ഫേനപിണ്ഡം പോലെ പൊങ്ങും പോഞ്ഞു തുളളിച്ചും

കിലുകിലെക്കിലുങ്ങുന്ന മണിമാലയാർന്ന കണ്ഠം
കുലുക്കിയും കുതിച്ചാഞ്ഞു താടയാട്ടിയും

കാള രണ്ടു വലിച്ചൊരു കാഞ്ചനക്കളിത്തേരോടി
മാളിക തൻ മുമ്പിലിതാ വന്നെന്നു നൂ.

വാതുക്കലായുടനഗ്രം വളഞ്ഞു കീന്നരി വച്ചു
പാദുകകൾ പൂണ്ടും, പട്ടുതലപ്പാവാർന്നും,

കാതിൽ വജ്രകുണ്ഡലങ്ങൾ മിനുക്കിയണിഞ്ഞും, കൈകൾ
മോതിരങ്ങൾതൻ കാന്തിയിൽ കഴുകിക്കൊണ്ടും,

തങ്കന്തൽക്കുടുകിയന്നു തനിമത്തെ നിറമാർന്നോ-
രങ്കിയാൽ തടിച്ചിരുണ്ടു തടി മറച്ചും,

കരയാർന്ന ചെങ്കുഴയം ഞൊറിഞ്ഞു കുത്തിയുടുത്തു
പുറങ്കാൽ വരെപ്പുകുറ്റം ഞാത്തിപ്പാറിച്ചും,

പൊന്നരഞ്ഞാൺതൂടൽ പുറത്തടിയിച്ചുമിരുപാടും
മിന്നുമുത്തരീയം നീട്ടി മോടിയിലിട്ടും,

മണിത്തേരതിൽ നിന്നതി സുഭഗമ്മന്യനാമൊരു
വണിഗന്ധർവ്വൻ വൈഭവശികനിറങ്ങി നിന്നു.

അതുകണ്ടുടനേ ദൂതിയത്തരണീമണിയെസ്സ-
സ്തിതം നോക്കിക്കടക്കണ്ണാലാഴ്ത്തയും വാങ്ങി,

പതിവുപോലുപചാരപരയായ് പോയകത്തേക്കാ-
യതിമിയെയെതിരേറു സൽക്കരിക്കുവാൻ.

ആസനം വിട്ടുടൻമെല്ലെയെഴുന്നേറു വഴിയേ താൻ
വാസവദത്തയും മണിയറയിലേക്കായ്.

പരിച്ഛേദമൊക്കെയെന്തിപ്പുറകേ നടന്നുചെല്ലും
പരിചാരികയാകുമന്നിഴലുമായി,

കരപററിനിന്നു വീണ്ടും കുണങ്ങിത്തൻകുളത്തിലേ-
ക്കരയന്നപ്പിടപോലെ നടന്നു പോയി.

ഭാഗം രണ്ടു്

കാലം പിന്നെയും കഴിഞ്ഞു, കഥകൾ നിറഞ്ഞ മാസം
നാലു പോയി, നഭസ്സിൽ കാറൊഴിയാറായി;

പാല പുത്തു, പരിമളം ചുമന്നു ശുദ്ധമാം പുലർ-
കാലവായു കുളുർത്തങ്ങും ചരിക്കയായി.

അഴകോടുന്നഗരത്തിൻ തെക്കുകിഴക്കതുവഴി-
യൊഴുകും യമുന തന്റെ പുളിനം കാൺമു.

ഇളമഞ്ഞ വെയിൽ തട്ടി നിറം മാറി നീലവിണ്ണിൽ
വീളങ്ങുന്ന വെൺമുകിലിൻ നിര കണക്കെ

ജനരഹിതമാം മേലേക്കരയിലങ്ങു കരം-
പനയും പാറയും പുററും പാഴ് ചെടികളും

വെളിയിടങ്ങളും വാക്കും സ്ഥലം കാണാം ശൂന്യതയ്ക്കു
കളിപ്പാനൊരുക്കിയിട്ട കളം കണക്കെ.

നെടിയ ശാഖകൾ വിണ്ണിൽ നിവൻ മുട്ടിയിലയും
വിടപങ്ങളും ചുരുങ്ങി വികൃതമായി,

നട്ടവിലങ്ങു നിൽക്കുന്നു വലിയൊരശ്വതമം മുത്തു
തടികൾ തേഞ്ഞും തൊലികൾ പൊതിഞ്ഞു വീത്തും.

ചടുലദലങ്ങളിലും ശൃംഗഭാഗത്തിലും വെയിൽ
തടവിച്ചുവന്നു കാററിലിളകി മെല്ലെ.

തടിയനരയാലതു തലയിൽ തീകാളം നെടും-
ചുടലബ്ഭൂതം കണക്കേ ചലിച്ചു നിൽപ്പു.

അടിയലതിൻ ചുവട്ടിലധികം പഴക്കമാക്കും-
ല്ലടഞ്ഞും പൊളിഞ്ഞു മുണ്ടൊരാൽത്തറ ചുറ്റും,

ഇടുങ്ങിയ മാളങ്ങളിലിഴഞ്ഞേറ്റും പാമ്പുകൾ പോൽ
വിടവു തോറും പിണഞ്ഞ വേരുകളോടും,

പറന്നടിഞ്ഞരയാലിൻ പഴുത്ത പത്രങ്ങളൊട്ടു
നിറം മങ്ങി നിലം പററിക്കിടപ്പു നീളെ.

ഉറുമ്പിഴയ്ക്കുമറിയുമുണങ്ങിയ പൂവും ദർഭ-
മുറിഞ്ഞുമ്പും മറ്റും ചേർന്നു ചിതറിയിരിന്നി.

അകലത്തൊരു മൂലയിൽ കെട്ടുന്ന കനലിൽ നിന്നു
പുകവല്ലി പൊങ്ങിക്കാറ്റിൽ പടന്നേറുന്നു.

ചികഞ്ഞെടുത്തതോ ചില ദിക്കിൽനിന്നു ശാപ്പിടുന്നു
പകലെന്നോക്കാതെ കൂറ്റൻ കുറുന്നരികൾ.

കുറിയൊരുകൾപോലെ കൂത്തു വളഞ്ഞുള്ള കൊക്കു
നിറയെക്കൊത്തി വലിച്ചു നഖമുനിയും,

ഇരയെടുക്കുന്നു പെരും കഴുകുകൾ ചില ദിക്കിൽ
പരിഭ്രമിയാതിരുന്നു ഭയങ്കരങ്ങൾ.

ഉടഞ്ഞുശംഖുപോലെയുമുരിച്ചുമുറിച്ച് വാഴ-
ത്തടപോലെയും തിളങ്ങുമസ്ഥിഖണ്ഡങ്ങൾ,

അവയവശിഷ്ടങ്ങളായടിഞ്ഞു കിടക്കുന്നുണ്ടോ-
ട്ടവിടവിടെ മറഞ്ഞും മറയാതെയും.

അരയാൽത്തറവരേയും വടക്കുനിന്നെന്നത്തുന്ന കാൽ-
പ്പെരുമാറും കുറഞ്ഞ പാഴ്നടക്കാവിന്റെ

പരിസരങ്ങളിൽ ഭസ്മപ്പാത്തികൾ കാണുന്ന ചുറ്റും
കരിക്കാളളിയും കരിഞ്ഞ കട്ടയുമായി.

ഉടലെടുത്ത നരന്മാക്കൊന്നുപോലേവകും ഭോജ്യ-
മിടരറ്റു പിതൃപൈതാമഹസമ്പ്രാപ്തം,

ഇടമിതിഹലോകത്തിൻ പരമാവധിയാണൊരു
ചുട്ടുകാടാണതു ചൊല്ലാതറിയാമല്ലോ.

മരത്തിൻപിന്നിൽ കൊക്കുകൾ പിളർത്തിപ്പറന്നു വീണം
വിരവിൽ വാങ്ങിയും വീണ്ടുമോങ്ങിയുമിതാ,

കാട്ടിട്ടുനന്നോ ശല്യങ്ങൾ കണ്ണുകോലാഹലത്തോടും
കാട്ടെലിവേട്ടയിൽപ്പോലെ മലങ്കാക്കുകൾ.

അഹഹ! കഷ്ടമിങ്ങിതാ കുന്നിഞ്ഞിരുന്നൊരു നാരി
സഹിയാത താപമാൻ കരഞ്ഞീടുന്നു.

കരവല്ലിയൊന്നിൽ കാകതജ്ജനത്തിനേന്തിയുള്ളൊ-
രയാൽ ചില്ലയാട്ടിയുമശ്രവഷിച്ചും,

കരിയും ചാമ്പലുംപോലെ കറുത്തോരപ്പക്ഷികൾ തൻ
ചരിഞ്ഞ നോട്ടങ്ങൾക്കേകശരവ്യമായി,

അരികിൽ കാണുന്നു ചേലച്ചീന്തിനാൽ മറഞ്ഞു നാല്ലാ-
മരമറിഞ്ഞു കൂട്ടിയമാതിരിയേതോ,

അതുമല്ലവശ്തൻമുമ്പിലാൽത്തറമേൽ നീണ്ടു രൂപ-
വീധുരമാമൊരു പിണ്ഡം വസ്ത്രവിധമായ്,

തധിരാക്തമായി വില്ലാനിറക്കിയിട്ട കങ്കമ
പ്പൊതി പോലെ കിടക്കുന്നു പുതച്ചുമുടി.

ത്വടിതിയങ്ങിതാ പാരം ചാരുവായ് പ്രാശുവായ് നിഴൽ
പടിഞ്ഞാറു വീശുമൊരു ഭാസുരാകൃതി
നടക്കാവൂടെ വരുന്നു ഭാനുമാനിൽനിന്നു കാറ്റിൽ
കടപൊട്ടിപ്പറന്നെത്തും കതിരുപോലെ.

പാവനമാം മുഖപരിവേഷമാണ് മുശുയുവ-
ഭാവമോടും കൂറേഴും വാർമിഴികളോടും

ആ വരും വ്യക്തി നൂനമൊരാർഹതനാം, മെയ്യിൽ മഞ്ഞ-
ച്ചീവരം കാണുന്നു, കയ്യിൽ ചട്ടികാണുന്നു.

ഭിക്ഷ തേടി വരികയില്ലിവിടെ യിവന്നെല്ലി-
ബ്ഭിക്ഷു പാശുപതനല്ല ചുടല പുകാൻ,

ഇക്ഷണം മുങ്ങുമാക്കോ കൈയേകുവാൻ പോന്നെന്നു

തോന്നും

ദക്ഷതയും തപരയും ദാക്ഷിണ്യവും കണ്ടാൽ.

ശരി ശരി! പരദുഃഖശമനമോത്തല്ലോ മുററും

* ശരണത്രയീധനന്മാർ ഭിക്ഷ തെണ്ടുന്നു.

* ബൈബിളിക്സുകൾ (ബുദ്ധൻ, ധർമ്മം, സംഘം ഈ മൂന്നിനേയും
ശരണം പ്രാപിച്ചവർ)

തിരഞ്ഞു രക്ഷ നൽകുന്ന ദേവതകളല്ലോ സാക്ഷാൽ
ധരണിയിൽ നടക്കുമിദ്ധമുതന്മാർ.

അടുക്കുന്നിതവൻ, പറന്നകലുന്നുടൻ കാക്കകൾ,
ഞെട്ടിയാരംഗം കണ്ടു പകച്ചു ധന്യൻ,

മടുത്തുനില്ക്കുന്നു, പിന്നമ്മഹിള മാഴ്കി വാണീട്ടു-
മിടത്തെത്തുന്നു, കണ്ടവൾ സംഭ്രമിക്കുന്നു,

“വാസവദത്ത താനോയീ വിപന്നമാം പ്രിയജനം?
നീ സദയം ചൊൽക ഭദ്രേ, ഉപഗുപ്തൻ ഞാൻ”

എന്നലിഞ്ഞുഴറിയവനുരങ്ങുന്നു പുതച്ചവൾ
തന്നരികിൽ കിടക്കമത്തടിയെച്ചുണ്ടി.

ഉടനപ്പിണ്ഡമനങ്ങാനൊരുങ്ങുന്നിതഹോ! പുറ-
പ്പെട്ടു ഞരങ്ങി ശബ്ദം ദീനദീനമായ്.

മൃതസഞ്ജീവിനിയോയീ വാക്സുധ, യിവന്റെ നാമ-
ചതുരക്ഷരിതാനിത്ര ശക്തിയാണതോ;

അഹഹ! മൃത്യുവിന്നിരുട്ടാഴിയിൽ മുങ്ങിയ സതപം
മുഹൂരിന്ദ്രിയവാതലിൽ മുട്ടുകല്ലല്ല!

തല നൂണു വരികല്ലീ, കൃമികോശം തന്നിൽ നിന്നു
ശലഭം കണക്കേ ചേലച്ചുരുളിൽനിന്നും

അതുമല്ലഹോ! മൂക്കാലും പാഴ്മുകിൽ മുടി, വിഭാത-
മതി വീണു കിടക്കുന്നിങ്ങതിൽ കാണുന്നു,

ജടിലമാം കുനിര ചിന്നിട്ടും ശേഷതമാം വളർ-
നിടിലവും മയ്യഴിഞ്ഞ നേത്രയുഗ്മവും.

അസംശയമൊരു നാരീമുഖം താനിതാ നയം
സുസംവൃതമാമിത്തൻ വികലാംഗം താൻ.

സസംഭ്രമം പഴക്കത്താൽ ഭൂലത താനുണന്നതോ
പ്രസംഗിപ്പാനൊരുങ്ങുന്നു ഫലിക്കാത്തിലും.

ശരി, യസ്സു ചന കണ്ടു ചീവരഖണ്ഡത്താൽ തോഴി-
യരികിൽ കാക്ക തെണ്ടീട്ടമപ്പദാത്മത്തെ

അധികം മുട്ടുന്നു വിരഞ്ഞപ്പമാൻ കാണാതെ, ഹന്ത!
മൃതിയിലും മഹിമമാർ മറക്കാ മാനം!

പഴതേയാണഥവാ യിപ്പരിഭ്രമമെടോ തോഴി,
കഴിയാ നിനക്കിവന്റെ കണ്ണുമുട്ടുവാൻ,

മറവിൽ കിടക്കും ജന്മമൃതികാരണങ്ങൾ പോലു-
മറിയും, സൂക്ഷ്മദുഷ്ടമാർഹതനിവൻ.

കമ്പമെന്തിനതുമല്ലീയവയവഖണ്ഡങ്ങൾ നിൻ-
മുഖനെയും മുമ്പുതന്നെ കണ്ടുപോയിവൻ.

അമ്പിനോട്ടമിവയുടെ യുടമസ്ഥയിക്കിടക്കും
ചമ്പകമേനിയാളെന്നും ഗ്രഹിച്ചുപോയി.

തുണിത്തുണ്ടിൽ മറയാതെ കാണുന്നു വെളിക്കൊട്ടവി
ലണിഞ്ഞ കോലരക്കിൻ ചാറുണങ്ങിപ്പററി.

പാടലകോമളമായ പാദതാൾ പരം നൃത്ത-
മാടിയവാണ് ചാരു നരിയാണിയും,

കാഞ്ചനകിങ്കിണിയണിത്തളകൾതൻ മൃദുകിണ്-
ലാഞ്ചനരമ്യമാം പുറവടിയും പൂണ്ടു,

താഴമ്പുമൊട്ടൊത്ത കണകാൽമുറികളിതാ മുട്ടിൻ
താഴെച്ചോരയൊലിച്ചാണ് വേട്ടകളോടും,

അടുത്തു താനതാ ഹന്ത! മയിലാഞ്ചിയണിത്തളം
തുടുത്തും തന്ത്രികൾ മീട്ടും തഴമ്പു പൂണ്ടും,

മൃദുമിനുസമാം നഖം മിന്നി നന്മണിമോതിര-
മതിചിരമണിഞ്ഞെഴും പാടുകൾ തങ്ങി,

കോമളമായ്ത്തൂമ്പുകുത്ത് വിരലേലും കരം കാൺമു
ഹേമപുഷ്പംപോലെ രക്തകുങ്കുമാകൃതമായ്.

കോൾമയിക്കൊള്ളുമോക്ഷബോൾ കറിനമയ്യോ മുറിച്ചു
ഭൂമിയിലെറിഞ്ഞതാരിപ്പവലംഗങ്ങൾ!

ഹ! മിന്നുന്നിപ്പൊഴുതിവ വിലപരിച്ഛേദിച്ചില്ല
കാമരാജ്യത്തിങ്കൽ മുന്തിക്കല്ലുകൾക്കാതും,

“വാസവദത്ത”താനിവൾ, ഇവൾതാൻ മലർമുററത്താ
വാസരാന്തത്തിൽ നാം കണ്ട വിശ്വമോഹിനി.

ഹാ! സുഖങ്ങൾ വെറും ജാലം ആരറിവു നിയതി തൻ
ത്രാസു പൊങ്ങുന്നതും താനേ താണുപോവതും.)

മലിനകന്മയാലംഗം മുറിച്ചോടൽ മുടിയ-
നിലയിലിരുന്നോളിവൾ കിടപ്പായയ്യോ,

ഇലയും കലയുമറിഞ്ഞിടവെട്ടി മുറിച്ചിട്ട
മലവാഴത്തടിപോലെ മലന്നടിഞ്ഞു!

ചോരരാരുമിവളുടെ ചുമത തുരന്നിടഞ്ഞി-
ഗ്ഗ്ലോരക്രൂര്യം ചെയ്തതല്ല ധനമോഹത്താൽ;

വാരുണീമന്തരാം വല്ല വിടരം കലഹത്തിലി
വാരനാരിയാളെ വെട്ടി മുറിച്ചതല്ല;

സാരമാം മന്ത്രഭേദത്തിൽ സംശയിതയായിവൾക്കി-
ഗ്ഗ്ലോരശിക്ഷ തൻകോയിമ വിധിച്ചതല്ല;

എന്തിനന്യ വിപത്തുകളുമവാ തേടുന്നു കഷ്ടം!
സ്വന്തവാളാൽ സ്വയം വെട്ടി നശിപ്പു മർത്യർ!

ഒട്ടനാൾ മുമ്പിവളൊരു തൊഴിലാളിത്തലവൻറ-
യിപ്പുകാമുകിയായ് വാണ രമിച്ചിരുന്നു.

കഷ്ടകാലത്തിനപ്പോളക്കാളവണ്ടിയിൽ നാം കണ്ട
ചെട്ടിയാരതിമിയായ് ചെന്നടുത്തുകൂടി,

പരിചയംകൊണ്ടു വിട്ടുപിരിയാതായവൻ; പിന്ന-
പ്പരിചാരികമാർ കാര്യം മറച്ചുവെച്ചു.

അഭ്യസൂയയിതവക്തുമുളവാകാതൊഴിക്കുവാ-
നഭ്യസിച്ച് തന്ത്രമെല്ലാമവർ കാണിച്ചു.

ഒരു കാര്യം നിരൂപിച്ചാൽതന്നെ കാമ്യൻ, പിന്നെ മ-
റെറാരു കാര്യം നിനക്കുവേണ്ടി മററവൻ മാന്യൻ,

ഒരുവനെപ്പിരിവാൻമൊരുകാലത്തു രണ്ടാളെ
വരിപ്പാനും പണിയായി വലഞ്ഞു തമ്പി.

ദിനങ്ങൾ ചിലതു പോയി, നടപടികളാൽ സ്നേഹം
തനിപ്പെട്ടുനല്ലെന്നുമാദ്യൻ സംശയിക്കുകയായ്.

പരമസാധിയിൽപ്പോലും പുരുഷനു ശങ്ക തോന്നാം
പുരഗണികയിൽപ്പിന്നെപ്പറയേണമോ?

കുപിതനാക്കിയാലവൻ കലക്കുമുണ്ടാക്കും ഭാവി
വിപൽകരമായും തീരുമവൾക്കാകയാൽ,

മുഖം തെല്ലു കറുക്കുമാ മുഖ്യജാതനെ ക്രമേണ
പുകയുമഗ്നിബാണം പോലവൾ പേടിച്ചു

പരിജനങ്ങളുമായിപ്പരിഭ്രമിച്ചുപോ! തമ്പി
തിരഞ്ഞു രക്ഷായുധങ്ങൾ ബുദ്ധിശാലയിൽ;

പരിനാശകരമായ 'ത്തീക്കുട്ടക്ക' പൊട്ടും മുന്പേ
തിരി മുറിച്ചെറിയാതെ തരമില്ലെന്നായ്.

ശേഷമെന്തിന്നുരയ്ക്കുന്നിതവനിപ്പോളില്ല സർവ്വം
ജോഷമായ് രണ്ടു മൂന്നു നാൾ കഴിഞ്ഞു കഷ്ടം!

തോഷവുമൊട്ടുവളാൻ, ഹന്തി യിദ്ധുത്തയെച്ചൊല്ലി
യോഷമാരേ, നിങ്ങളെല്ലാം ലജ്ജിക്കാറുമായ്

(അഹഹ! സങ്കടമോത്താൽ മനുഷ്യജീവിതത്തേക്കാൾ മഹിയിൽ ദയനീയമായ മറ്റൊരതോന്നുള്ളൂ!

പുഷ്പശങ്കാരി വഹിക്കുമിപ്പളുങ്കുപാത്രം വിരലാൽ മുട്ടിയാൽ മതി, തവിടുപൊടിയാമല്ലോ,

അതുമല്ല വിപത്തുകളറിയുന്നില്ലഹോ മർത്യൻ പ്രതിബോധവാനെന്നാലും പരിമോഹത്താൽ.

ഉററമായോരുരഗത്തിൻ ചുരുളിനെയുറക്കത്താൽ കാരുതലയണയായേ കരുതു ഭോഷൻ!

അതുപോകട്ടെ, പാപത്തിൻ പരിണാമം കാണിൻ, നാടു പ്രതികൂലമായവർതൻ തൊഴുത്തിൽ നിന്നും

ഒറ്റുകാർ കുഴിച്ചവന്റെ വികൃതപ്രേതമെടുത്തു, കറവാളിയായവളെബുദ്ധനും ചെയ്തു.

ഫലിച്ചില്ലാ കടക്കണ്ണിൻപണിയും ധനത്തിൻ മുഷ്കു- മുലച്ചിലററുന്നിരുന്ന ധർമ്മപീഠത്തിൽ.

നിലപെറ്റ നേരിൻകാന്തി നീതിവാദപട്ടക്കൾ തൻ വലിയ വാചാലതയിൽ മറഞ്ഞുമില്ല,

ഹാ! മഹാപാപമിതിവൾ ചെയ്തുവല്ലോ! കടുപ്പമി- കോമളിമയെങ്ങു നെഞ്ചിൻ ക്രൗയ്യമെങ്ങഹോ!

(പ്രേമമേ! നിൻപേരു കേട്ടാൽ, പേടിയാം വഴിവിഴച്ച കാമകിങ്കരർ ചെയ്യുന്ന കടുംകൈകളാൽ.)

വധഭണ്ഡാർഹതിവളെ വിധിജ്ഞാനം പ്രാധ്വപിപാകൻ
വിധിച്ച പോലഹോ! പിന്നെ നൂപകിങ്കരർ

കരചരണശ്രവണനാസികകൾ മുറിച്ച ഭൂ-
നരകമാം ചുട്ടുകാട്ടിൽ നടുവിൽത്തള്ളി.

ഹാ! മതിമോഹത്താൽ ചെയ്ത സാഹസമൊന്നതിനിന്നി
പ്പുറ്റുദമേനിയാൾ പെട്ടം പാട്ടു കണ്ടില്ലേ!

നാമവും രൂപവുമൊന്ന നിർദ്വയമാം* നിയമമേ
ഭീമമയ്യോ നിന്റെ ദണ്ഡപരിപാടികൾ.

ഭാഗം മൂന്ന്

രക്തമെല്ലാമൊഴുകിപ്പോയ്, ക്ഷയിച്ചു ശക്തി, സിരക-
രിക്തമായി, പ്രാണപാശമുമാറായി;

അക്കിടപ്പിലുമവളാ യുവമുനിയെ വീക്ഷിപ്പാൻ
പൊക്കിടുന്തു തല രാഗവൈഭവം കണ്ടോ!

അഥവാ തിവശ്ശൈശ്വമിബ്ഭാവബന്ധബലത്താൽത്താൻ
ശിമിലമായ തൽപ്രാണൻ തങ്ങി നിൽപ്പതാം;

അന്തിമമാം മണമർപ്പിച്ചുടിവാൻ മലർ കാക്കില്ലേ
ഗന്ധവാഹനെ?—രഹസ്യമാക്കറിയാവൂ.

പുടം വരണ്ടു പററിയ പോള പണിപ്പെട്ടു ചെറു
വിടത്തും കണ്ണിലവന്റെ കാന്തി വീഴവേ

അവശ്തൻ പാണ്ഡുമുഖത്തിലന്തിവിണ്ണിലെന്നപോലെ-
യെവിടുനോ ചാടിയെത്തി രക്തരവകൾ!

മരവിച്ചു മർമ്മസന്ധിനിരയരക്ഷണമന്തഃ-
കരണം വേദന വിട്ടു നില്ക്കുവേ തമ്പി

സ്തരിക്കുന്നു പൂച്ചരാഗ, മവനെന്നോക്കിക്കണ്ണാൽതാൻ
ചിരിക്കയും കരകയും ചെയ്യുന്നു പാവം!

വിരഞ്ഞെന്തർഗ്ഗദ്ഗദമായ്, വിടങ്കത്തിലെഴും പ്രാവിൻ
വിരതം പോലെ മുദുവായ് വ്യക്തിഹീനമായ്.

ഉരയ്ക്കുന്നമുണ്ടവൾ താനുടൻ കൈകൾ പിന്നിൽ ചേർത്താ-
ഞ്ഞരികിൽ കുനിഞ്ഞു നിൽക്കുമവനോടേതോ.

അനൂനാസികവികലമന്തരോഷ്യലീനദീന-
സ്വപനമൊഴിയിതരശ്രാവ്യമല്ലഹോ!

അനുകമ്പകലൻതിശ്രാവകൻ ശ്രവിപ്പു. നമു-
ക്കുനമിക്കാമവനോതുമുത്തരങ്ങളാൽ.

“ഇല്ല, ഞാൻ താമസിച്ച്പോയില്ലെടോ, സരളശീലേ-
യല്ലെൻ നീയിന്നെന്നെച്ചൊല്ലിയാൻനിടാഞ്ഞുടോ,

ശോഭനകാലങ്ങളിൽ നീ ഗമ്യയായില്ലെന്നിങ്ക, നിൻ
സൗഭാഗ്യത്തിൽ മോഹമാൻ സൃഷ്ടത്തല്ല ഞാൻ.

അറിയുന്നണ്ടെങ്കിലും ഞാനകൃത്രിമപ്രണയത്തി-
ന്നറവൊന്ന നിന്നുൾക്കാമ്പിലുറിനിന്നതും.

മുറയോക്കുവോളതു നിൻ മഹിതഗുണമെന്നോത്തു
നിറയുന്നണ്ടെന്നിങ്ങുള്ളിൽ നന്ദിതാനുമേ;

പരമവിപത്തിങ്കലും പരിജനം നിന്നെ വിട്ടു
പ്രീതിയാതിങ്ങണഞ്ഞഹോ! പരിചരിച്ചു,

ചൊരിയുമിങ്ങുനീർ നിൻ സ്ഥിരദാക്ഷിണ്യശീലത്തെ-
യുരചെയ്യുന്നുണ്ടതും ഞാനോക്കുന്നണ്ടുടോ,

നിയതം സ്നേഹയോഗ്യ നീ നിജവൃത്തിവശമായ് ദു-
ന്നിയതിയാൽ ഘോരകൃത്യം ചെയ്തുപോയല്ലോ!

ദയനീയം! നീയിയന്ന ധനദാഹവും സൗന്ദര്യ-
സ്തവവും ഹാ! മുശേ, നിന്നെ വഞ്ചിച്ചായല്ലോ!

അതിചപലമീയന്തഃകരണം, ലോകഭോഗങ്ങൾ
പ്രതിനവരസങ്ങളാൽ ഭൂരിശക്തികൾ,

ഗതിയെന്തു ജന്തുക്കൾക്കു്?—രതി*രോഷമോഹങ്ങളാൽ
ജിരലോകമാ'മവിദ്യ' † ജയിച്ചീടുന്നു.

അതനില്ല, വിപത്തിതൊരതുലാൻഗ്രഹമായ് നീ
മതിയിലോക്കണം സഖീ,—എന്തുകൊണ്ടെന്നോ?

ഇതിനാലിന്നുകണ്ടില്ലേ വിഭവത്തിൻ ചലതവും
രതിസമാനരൂപത്തിൻ രിക്തതയും നീ?

സാരമില്ലെടോ, നിൻ നഷ്ടം, സഹജേ നൊടിയിൽഗുരു-
കാരുണിയാൽ നിനക്കിന്നു കൈക്കലാമല്ലോ,

ചോരനപഹരിക്കാത്ത ശാശ്വതശാന്തിധനവും
മാരനെയ്താൽ മുറിയാത്ത മനശ്ശോഭയും.

കരയായ്ക്ക, ഭഗിനി നീ കളക ഭീരുത, ശാന്തി
വരം നിന്റെ വാർന്നെറുക ഞാൻ തലോട്ടുവൻ,

* രതി=മുഷ്ടി

† അവിദ്യ=സംസാരമൂലകാരണമായ അജ്ഞാനം

ചിരകാല മഷ്ടമാഗ്ഗ് * ചാരിയാമബ്ഭഗവാന്റെ
പരിശുദ്ധപദപദം തുടച്ച കൈയാൽ."

എന്നലിഞ്ഞവൻ കരതാരവശ്തൻ പൂവൽനെററിമേ-
ലൊന്നു ചേർക്കുന്നങ്ങവൾക്കു ചീർക്കുന്നു രോമം,

വിന്നമുഖിയാമവശ്തൻ കെട്ടുന്ന സംജ്ഞ വിരലാ-
ലുന്നയിച്ച ദീപം പോലൊന്നജ്ജപലിക്കുന്നു.

തുടന്നുതൊഴിയവൻ "ശരി, സോദരി, ഞാൻ സ്വയം
മടിച്ചതാൻ മുമ്പുവന്നു നിന്നെ മീറ്റുവാൻ;

കുശലമാഗ്ഗ്ങ്ങളന്നു കേൾക്കുമായിതന്നില്ല നീ
വിശ്വസനം സുഖികളെ വിജ്ഞരാക്കുന്നു.

അഖിലജന്തുദുഃഖവുമപാകരിക്കുന്ന ബോധം
വികിരണം ചെയ്തിട്ടു വീശാവന്ദ്യന്റെ

വാസപവിത്രങ്ങളാണീ വാസരങ്ങൾ ഭൂവിൽ, നമ്മൾ
വാസവദത്തേ, കരഞ്ഞാൽ വെടിപ്പല്ലെടോ.

മംഗലേതരകർമ്മത്താൽ മലിന നീ ശുഭം വരാൻ
സംഗതിയില്ലെന്നെൻ സഖീ, സംശയിക്കല്ലേ.

* അഷ്ടമാർഗ്ഗങ്ങൾ (1) സമ്യഗ്ഭൂഷി (2) സമ്യക്സങ്കല്പം (3) സമ്യഗ്ഗാഹ് (4) സമ്യക്കർമ്മം (5) സമ്യഗ്ജീവം (6) സമ്യഗ്യായാമം (7) സമ്യക്സമുതി (8) സമ്യക്സമാധി ഇതുകൾ.

അംഗുലീമാലൻ * പോലുമാർഹതപദമേകിയ
തുംഗമാം കരുണയെന്നീ വിശ്വസിച്ഛാലും.

സത്യമോക്ഷകിൽ സംസാരയാത്രയിൽ പാപത്തിൽക്കഴൽ
കുത്തിടാതെ കടന്നവർ കാണുകില്ലേടോ.

ബലപങ്കമായോടുന്നിതൊരുകാലം നദി പിന്നെ
ശുദ്ധികലർന്നൊരുകാലം ശോഭതേടുന്നു.

കാലമില്ല നിനക്കെന്നും കരൾകാഞ്ഞു വൃഥാ മതി-
ശാലിനി, മാഴ്കൊല്ല, ചിരഞ്ജീവികൾക്കുമേ,

ലോലമാം ക്ഷണമേ വേണ്ടു ബോധമുള്ളിൽ ജപലിപ്പാനും
മാലണ്ണും തമസ്സാകെ മാഞ്ഞുപോവാനും

ഭക്തഭോഗയായ് സഹിച്ച പരിവേഷനയാൽ പാപ
മുക്തയായി, സഹജേ, നീ മുക്തിപാത്രമായ്.

ശ്രദ്ധയാൻ വിദ്യ*യിനി ശ്രവിക്കുക പവിത്രയായ്
ബുദ്ധമാതാവെഴും പുണ്യലോകം † പുകുക!

* "അംഗുലീമാലൻ മഹാദൃഷ്ടനും കൊലപാതകിയുമായ ഒരു കൊള്ളക്കാരനായിരുന്നു. ആയിരം ആളുകളെ കൊന്നു കൈവീരലുകൾ മുറിച്ചെടുത്തു് അവയുടെ അസ്ഥികളെക്കൊണ്ടു് മാലയുണ്ടാക്കി തന്റെ ഇഷ്ടദേവതയ്ക്കു് ചാത്താമെന്തു് അവൻ നോററിതുന്നു. 999 ആളുകളുടെ അസ്ഥികൾ സ്വന്ദാദിച്ചു് ഒട്ടവിൽ ബുദ്ധദേവനെ വധിച്ചു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ കരാസ്ഥികൾക്കുടി ചേർത്തു് നേർച്ച പുത്തിയാക്കുവാനായി അവൻ ദേവന്റെ അടുക്കൽ ചെന്നു. അവിടെന്നു് അവനെ ധർമ്മോപദേശം ചെയ്തു ശിഷ്യനാക്കി. അവന്റെ പ്രകൃതം മുഴുവനും മാറിപ്പോയി എന്നുതന്നെയല്ല ഒട്ടവിൽ ഭഗവാൻ അവനെ അത്യന്തമന്ദാരാരു ആർഹതന്മാരുടെ സംഘത്തിൽ ഒരംഗമാക്കുകയും ചെയ്തു എന്ന് പരാവൃത്തം.

* നൃത്തോപദേശം.

† "തുഷിത" സ്വർഗ്ഗം.

താണനില്ക്കുന്നങ്ങനെയെബ്ഭിഷ്യ വിവക്ഷ്യവായുടൻ,
ക്ഷീണതയാൽ മങ്ങിയ വാർമിഴികൾ വീണ്ടും

കോണടിയോളവും തുറന്നവഹിതയായന്വോട്ട-
മേണനേത്രയാളവനെയൊന്നു നോക്കുന്നു.

കരതലമുയർത്തിക്കാർചികരതൻ ശിരസ്സിൽ വെ-
ച്ചുരചെയ്യുന്നു വാക്കലിഞ്ഞക്കുനീശ്ചരൻ.

ശരണരത്നങ്ങൾ * മൂന്നും ചെവിയിലേറുടനന്തഃ
കരണത്തിലുണിഞ്ഞവൾ കാന്തി തേടുന്നു,

നിറഞ്ഞു തൽക്ഷണമൊരു നവതേജസ്സു മുഖത്തിൽ
മറഞ്ഞുപോയ് മുമ്പുകണ്ട ശോകരേഖകൾ,

പരയാവതല്ലാത്തൊരു പരമശാന്തിരസത്തി-
ന്നുറവായവൾക്കു തോന്നിയവളെത്തന്നെ,

ക്ഷണമുടൽ കളുത്തഹോ! ചലിച്ചു സിരകൾ, രക്തം
പ്രണമുഖങ്ങളിൽ വാർന്നു വീതവേദനം;

സ്ഫുരിച്ചു ബാഷ്പബിന്ദുക്കളവൾക്കു വെൺകടക്കണ്ണി-
ലുറച്ച ചെറുശംഖിൽ തുളുത്തുകൾപോലെ.

തിരിയേയുമവളുപഗൃഹ്ണനെയൊന്നുപകാര-
സ്തരണസൂകതങ്ങൾ പാടും മിഴിയാൽ നോക്കി.

* ബുദ്ധം ശരണം ഗച്ഛാമി, ധർമ്മം ശരണം ഗച്ഛാമി, സംഘം ശരണം ഗച്ഛാമി എന്ന വാക്യങ്ങൾ (ഇതുകളുടെ പ്രാധാന്യത്തെ ഓർത്തു ബുദ്ധതമഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ ഇവയെ “രത്നങ്ങൾ” എന്നു പറയുന്നു.)

ചരിതാത്മനവനവൾ ചൊരിഞ്ഞൊരശ്രുബിന്ദു കൈ-
വിരലാൽ തുടച്ചുവാങ്ങി നിവൻ നിന്നു.

പരംപിന്നെയുഴന്നെങ്ങും മിഴികളൊന്നുഴിഞ്ഞങ്ങ-
തരയിലവൾ ജീവിച്ച ശുദ്ധിതേടീടും

ക്ഷണത്തിൽ ചെന്നു തെരുങ്ങി പ്രപഞ്ചം നിന്നഹോ ഹിമ
കണത്തിൽ ബിംബിച്ചു കാണും കാനനംപോലെ.

പരിസരമതിലവൾ പിന്നെയും കണ്ടാൾ തന്നിഷ്ട
പരിചാരികയാൽ വീണ്ടും പരിഗൃഹ്ണാൾ,

അപാകൃതങ്ങളാകമായംഗങ്ങൾ, സ്വയം കണ്
വിപാകവിജ്ഞാനപാഠപരിച്ഛേദങ്ങൾ,

കൃതകോപം നാശശിശു കളിയിൽ ഭഞ്ജിച്ചെറിഞ്ഞ
പതംഗികാംഗങ്ങൾപോലെ ദയനീയങ്ങൾ,

തിരിയെ നോക്കുന്നിതവളതുകൾ സാക്ഷ്യമായും
നിരദ്വേഗമായും ഹാ! നിർമ്മതമായും.

യമനയിലിളംകാറു തിരതല്ലി ശാഖ ചലി-
ച്ചമരസല്ലാപം കേൾക്കായരയാലിന്മേൽ;

താണ്ടനേ രണ്ടു നീണ്ട ഭാസകിരണങ്ങളുണ്ടു
ചേണിയന്ന കനകനിശ്രോണിയുണ്ടാക്കി

അതനോക്കി കുതുകമാൻമലവിസ്തൃതസ്തേര
വദനയാമവൾക്കുഹോ, ശാന്തശാന്തമായ്,

അർദ്ധനിമീലിതങ്ങളായുപരി പൊങ്ങി മിഴിക-
ളർദ്ധപലോകദിഗ്ക്ഷയാലെന്നപോലെ താൻ.

*

*

*

*

പാവക, നീ ജയിക്കുന്നു പാകവിജ്ഞാനത്താൽ നശ്യ-
ജീവലോകം തേടുമിന്നോ നാളെയോ നിന്നെ;

തൂലകണത്തൈത്തൊടില്ല നനഞ്ഞാൽ; ചൂടാൽ വിടങ്ങ
ബാലരംഭയെക്കർപ്പുരവണ്ഡമാക്കുന്നു.

*

പിരിനിന്നു പാതകം തൊഴുതിപ്പാമിനിയെന്നോക്കി;
പുരിപാരികൾ ചെളിച്ചുക്കേണം.

പ്രതസ്തമാധി ശിമിലമാക്കിത്തിരിഞ്ഞ
പ്രമോദാരനവളെസ്സാമ്പനം ചെയ്തു.

ഉപചയിച്ചുശ്ശമെല്ലാമുടനവർ കൊണ്ടുപോയ-
ബുപനദീതടമൊരു ചിതമേൽവെച്ചു.

ഉപരിയെത്തുരപ്പു! കേണുഴലുമത്തോഴിതന്നെ
ഉപഗുപ്തനൊരുവിധം പറഞ്ഞയച്ചു.

ഹാ! മിഴിച്ചുനിന്നവനങ്ങമ്മുരയിലെ മുഖ്യ-
കാമനീയകത്തിൻ ഭസ്മകദംബം കണ്ടു!

ആ മഹാന്റെ കണ്ണിൽനിന്നു ചാമ്പലിലൊരശ്രുക്കണ്-
മാമലകീഫലം പോലെയാടുന്നുവീണ്ടു.

ഉൽക്കടശോകതിക്തമല്ലോ ക്കിലന്നയനാംബു.
'ദുഃഖസത്യ' * ജ്ഞാനധീരൻ കരകയില്ല.

തൽകൃതാത്മതാസുഖത്തേൻതുളളിയല്ലതു-ജന്തുവി-
ന്നൽക്രമണത്തിൽ മോദിക്കാ ഹൃദയാലുക്കൾ.

ക്ഷിപ്രസിദ്ധി കണ്ടു തൂൻ വിസ്തരസവുമല്ല-
തദ്ഭൂതചാപലം ഹേതുദർശിയാന്നിടാ.

കരുതാം മറെറാന്നല്ലതു 'കരുണ' തൻ കയത്തിലെ
പ്രരിണതോജ്ജ്വലമുക്താഫലമല്ലാതെ.

ഉടനെയന്നു താൻ ചെമ്പു ശുഭകർമ്മത്തിൻ മഹത്വം
കടുകോളം മതിയാതെ ഗളിതഗർവ്വൻ

ചുട്ടുകാട്ടു വിട്ടു പിന്നശ്ശുചിപ്രതൻ വന്നവഴി
മടങ്ങിപ്പോകുന്നു ചിന്താമന്ദവേഗനായ്.

നമസ്കാരമുപഗുപ്ത, വരിക ഭവാൻ നിർവ്വാണ
നിമഗ്നനാകാതെ വീണ്ടും ലോകസേവയ്ക്കായ്;

പതിതകാരുണികരാം ഭവാദൃശസുതന്മാരെ
ക്ഷിതിദേവിക്കിന്നു വേണമധികംപേരെ.

* നാലു ആയുധസത്യങ്ങളിൽ ഒന്നാമത്തേതു്.